

Peiling – Aardgasvrij wonen

Rapport – Burgerpanel Hilversum

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2021/134

Datum

Mei 2021

Opdrachtgever

Gemeente Hilversum

Auteurs

Liselot Marée
Lisette van Noort

Introductie

Aanleiding

Hoe denken inwoners over de overstap naar aardgasvrij wonen en verduurzaming? Wat hebben zij nodig? Hoe willen zij betrokken zijn? Wat zijn hun zorgen? Deze vragen zijn in dit onderzoek aan inwoners van Hilversum gesteld. De inbreng gebruikt de gemeente voor het opstellen van de Transitievisie Warmte. In dit plan komt te staan hoe de gemeente in de toekomst de overgang naar een aardgasvrij Hilversum het beste kan aanpakken.

Methode

Voor het onderzoek is het Burgerpanel Hilversum geraadpleegd. Het panel bestaat uit 2.174 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Hilversum die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente. De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Er zijn twee herinneringsmails gestuurd. De vragenlijst kon worden ingevuld van 25 maart tot en met 11 april 2021.

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en geslacht. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en geslacht zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van Hilversum. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Hilversum, wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Respons

Voor dit onderzoek zijn alle 2.174 panelleden uitgenodigd. 1.042 leden hebben de vragenlijst ingevuld, dit is een respons van 48 procent. Dit is ruim voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

Ook Hilversummers die geen lid zijn van het panel konden meedoen aan het onderzoek. Via een open link* is de vragenlijst 307 keer ingevuld. In totaal hebben dus 1.349 mensen meegedaan aan het onderzoek.

In de rapportage worden in de blauwgroene kaders significante verschillen beschreven op basis van leeftijd en huurders vs. woningeigenaren.

In onderstaande tabel staat de respons uitgesplitst naar leeftijdsgroep. In bijlage A is de respons naar postcodegebied opgenomen.

Tabel 1: Respons naar leeftijdsgroep

Leeftijdsgroep	Aantal	%
18 t/m 34 jaar	64	5%
35 t/m 49 jaar	317	23%
50 t/m 64 jaar	466	35%
65 jaar en ouder	463	34%
onbekend	39	3%
totaal	1.349	100%

*De open link is door de gemeente verspreid via:

- De gemeentepagina
- Een persbericht
- Nieuwsbrief Hilversum op weg naar Aardgasvrij
- Website www.bouwenaanhilversum.nl en www.hilversum.nl/aardgasvrij
- Digitale nieuwsbrief Gemeente Hilversum
- Partners zoals de energiecoöperaties en Hilversum100
- Mailing bewonersverenigingen
- Buurtwebsites
- Facebook

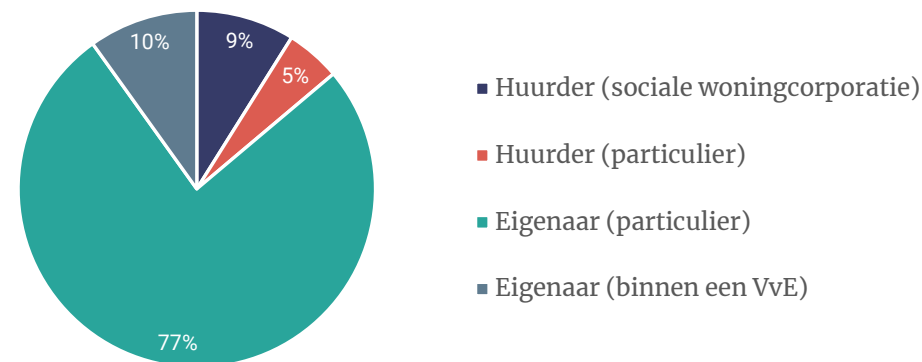
Achtergrond woningen

- Driekwart van de respondenten is particulier woningeigenaar (77%).
- Een groot deel van de woningen is gebouwd voor of net na de Tweede Wereldoorlog. Voor 36 procent van de woningen was dit vóór 1930 en voor 31 procent tussen 1930-1960.
- 22 procent van de woningen hebben een beschermd status; dan wel als monument, dan wel als beschermd stadsgezicht. Dit geldt vaker voor woningen met als bouwjaar voor of net na de Tweede Wereldoorlog. 71 procent van de woningen is geen monumentale woning of beschermd stadsgezicht.

- Het zijn vooral de jongeren (16 t/m 27 jaar) die huren. Oudere leeftijdsgroepen zijn vaker eigenaar, waarbij 18 procent van de 65-plussers binnen een VvE eigenaar is.

Figuur 1: Bent u een...? N=1.349
Basis: alle inwoners

Tabel 2: Bouwjaar van de woning. N=1.349
Basis: alle inwoners

Bouwjaar	%
Voor 1930	36%
1930-1960	31%
1960-1980	13%
1980-1995	6%
1995-2005	5%
2005-2018	6%
Na 2018	2%
Weet ik niet	1%
totaal	100%

Tabel 3: Status van de woning. N=1.349
Basis: alle inwoners

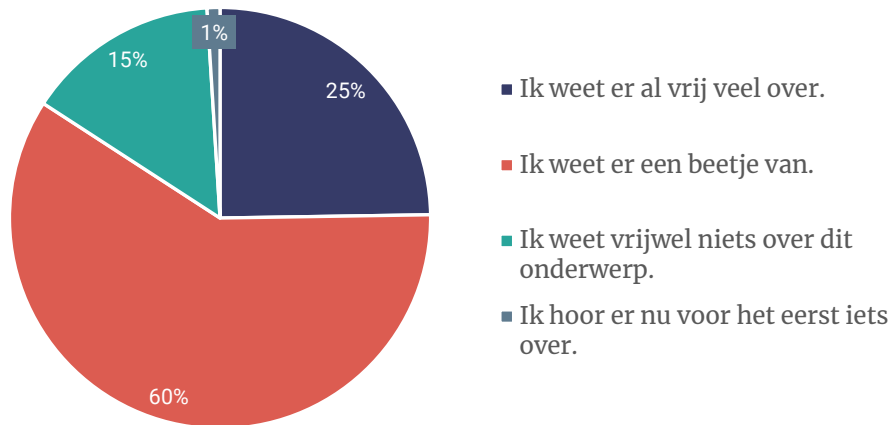
Status	%
Monument (gemeentelijk, rijks)	5%
Beschermd stadsgezicht	17%
Beide	0%
Geen van beide	71%
Weet ik niet	6%
totaal	100%

Bekendheid met aardgasvrij wonen

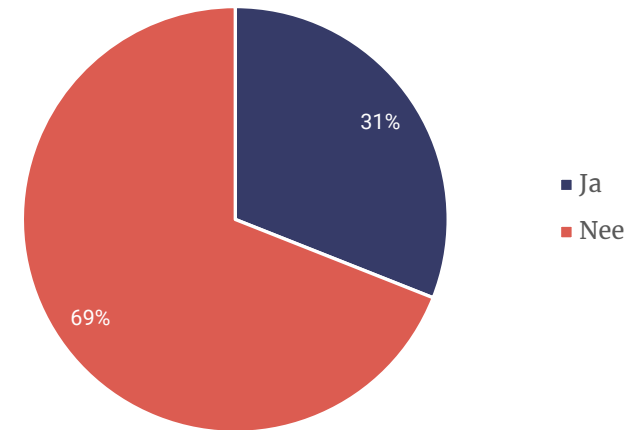
- Het grootste deel van de inwoners is enigszins bekend met de overstap naar aardgasvrij wonen. Een kwart weet er vrij veel over, en 60 procent weet er een beetje van.

Figuur 2: Weet u al iets over de overstap naar aardgasvrij wonen? N=1.349
Basis: alle inwoners

- Bijna een derde van de inwoners weet waar ze terecht kunnen om vragen te stellen over het aardgasvrij maken van hun woning. Ruim twee op de drie inwoners weet dit dus niet.

Figuur 3: Ik weet waar ik terecht kan met mijn vragen over het aardgasvrij maken van mijn woning en/of buurt. N=1.349
Basis: alle inwoners

- Voornamelijk oudere bewoners en woningeigenaren weten al vrij veel over de warmtetransitie.

Oordeel aardgasvrij wonen (1)

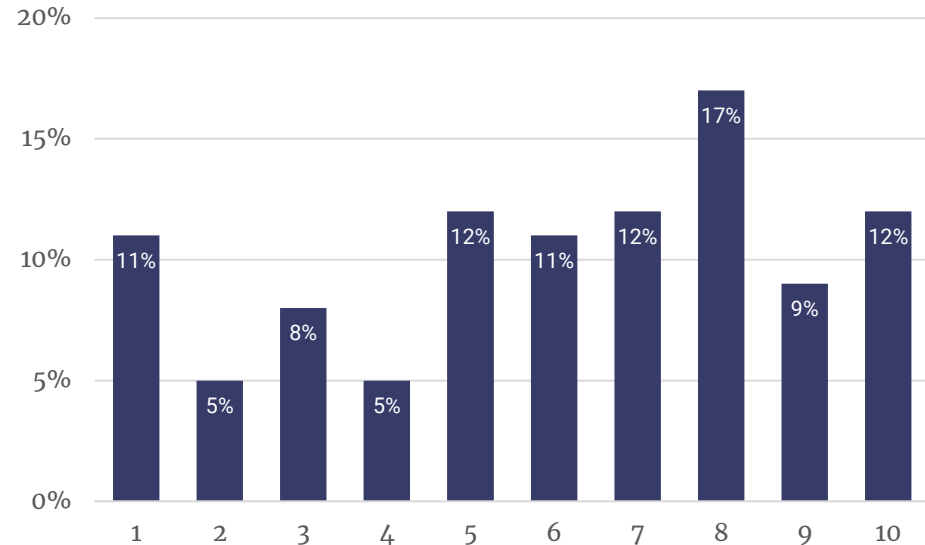
- Aan de panelleden is gevraagd een rapportcijfer te geven over hoe zij kijken naar de overstap van aardgas naar een andere duurzame warmtevoorziening. Het gemiddelde rapportcijfer is een 6,0.
- Inwoners die minder positief zijn noemen vooral als argument dat aardgas een schone energiebron is, en dat het voor hen te duur is om hun woning om te bouwen.

Op de volgende pagina is een greep uit de gegeven toelichtingen opgenomen.

- Jongere inwoners zijn positiever dan oudere inwoners over de warmtetransitie.

Leeftijdsgroep	Rapportcijfer
18 t/m 27 jaar	7,5
28 t/m 44 jaar	6,6
45 t/m 64 jaar	5,9
65 jaar en ouder	5,4

Figuur 4: Hoe kijkt u aan tegen de overstap van aardgas naar een andere duurzame warmtevoorziening? (rapportcijfer, 1 = negatief / 10 = positief) N=1.322
Basis: alle inwoners die een beoordeling gaven

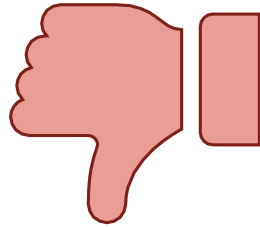

Gemiddeld
rapportcijfer

6,0

Oordeel aardgasvrij wonen (2)

“Alleen geschikt voor nieuwbouwwoningen. Oudere huizen niet goed genoeg te isoleren t.b.v. duurzame warmtevoorziening en veel te duur.” (cijfer 1)

“Dit is echt een heel slecht plan. Ben ervan overtuigd dat de kosten veel te hoog zijn. En dat het per saldo voor het klimaat en milieu nadelig kan uitpakken.” (cijfer 1)

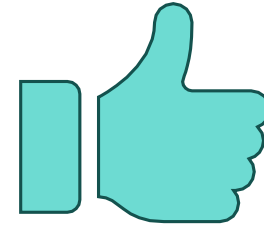
“Zolang bijv. Duitsland aardgas propageert als brandstof van de toekomst, ga ik geen torenhoge kosten maken om ervan af te komen.” (cijfer 2)

“6 jaar geleden woning opgeknapt, beperkt geïsoleerd en voorzien van CV. Te kostbaar om over te stappen op iets anders.” (cijfer 3)

“Dit vergt weer een grote investering. Het is bijna onmogelijk om de VvE hierin mee te krijgen.” (cijfer 4)

“Ik snap dat het beter is. Ik zie er wel tegen op om de stap te zetten.” (cijfer 5)

“Van het aardgas af is natuurlijk de weg, echter nu nog niet, want de alternatieven zijn nog te duur. Isoleren is nu de winst.” (cijfer 5)

“Is onze woning daarvoor wel geschikt?” (cijfer 6)

“De noodzaak is duidelijk, maar de logistiek/planning/kosten baren me zorgen.” (cijfer 6)

“Ik vind de omslag belangrijk, maar ben voorzichtig t.a.v. de kosten die het met zich meebrengt.” (cijfer 7)

“Dat we op termijn van het aardgas af gaan is helder. Waarom een 8 en geen 10: De alternatieven zijn nog onaantrekkelijk.” (cijfer 8)

“De klimaatdoelstellingen moeten we zien te halen voor onze kleinkinderen.” (cijfer 9)

“Ben al van het gas af. Een nieuwbouwwoning is prima te verwarmen etc. met een warmtepomp en zonnepanelen.” (cijfer 9)

“Aardgas is een bron die uitgeput raakt. Alternatieven zijn noodzakelijk en wenselijk voor het milieu.” (cijfer 10)

Zorgen over aardgasvrij wonen

- Aan de panelleden is gevraagd of zij zich zorgen maken over de warmtetransitie. 57 procent maakt zich wel zorgen, tegenover 43 procent* die zich geen zorgen maakt (volgende pagina).
- De grootste zorgen zijn er over de kosten van de transitie (82%). De verandering in kookmethode baart minder zorgen (5% tot 14%).

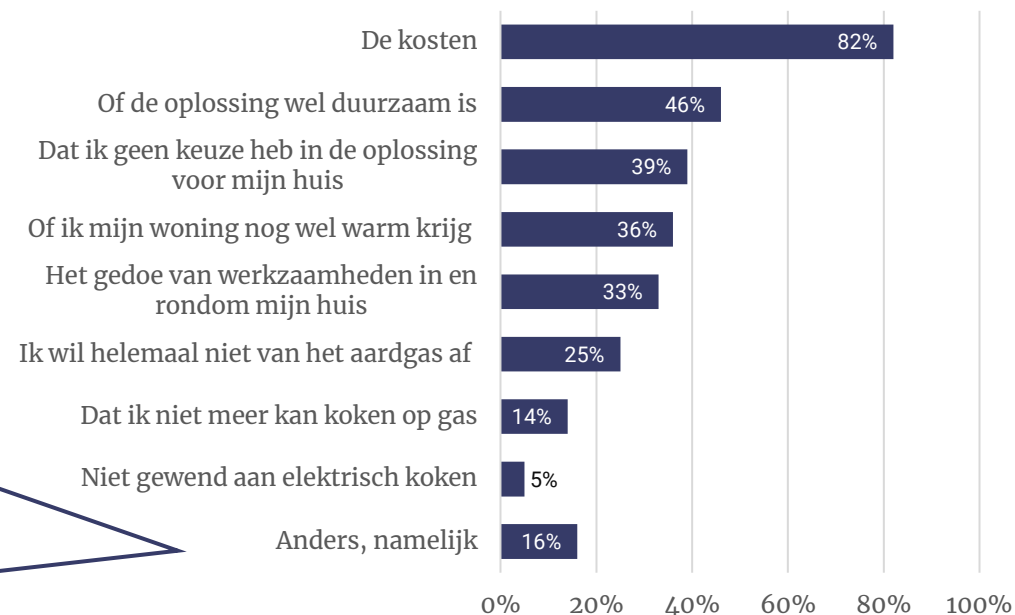
**Aan inwoners die zich geen zorgen maken, is door middel van een open vraag gevraagd waarom zij zich geen zorgen maken. Op de volgende pagina is een deel van deze antwoorden opgenomen. In deze antwoorden kwamen toch ook veel zorgen naar voren. Het aandeel inwoners dat zich zorgen maakt, ligt dus in de werkelijkheid hoger dan 57 procent.*

“Dat mijn particuliere verhuurder dit zo lang mogelijk gaat uitstellen.”
“De monumentale status zorgt dat dubbelglas en zonnepanelen nu nog niet eens mogelijk is.”
“De ontwikkeling van alternatieven begint net en is daardoor nog veel te duur.”
“De ruimte en het lawaai van een warmtepomp.”
“Eerst isoleren, dat scheelt heel veel energie en is goed voor de werkgelegenheid.”
“Het is bijna onmogelijk om de VvE hierin mee te krijgen.”
“Hoe dit praktisch moet en kan in een oude woning (jaren 30) zoals de onze.”

Figuur 5: Maakt u zich zorgen over de overstap naar aardgasvrij wonen? N=1.349
Basis: alle inwoners

Figuur 6: Waarover maakt u zich zorgen? (meerdere antwoorden mogelijk) N=767
Basis: inwoners die zich zorgen maken over de warmtetransitie

Geen zorgen over aardgasvrij wonen

Waarom maakt u zich geen zorgen over de overstap naar aardgasvrij wonen?

“Als het verplicht wordt dan moet ik meedoen, dus zorgen maken helpt niet.”

“Beter voor het klimaat en milieu.”

“Al gedaan.”

“Er zal eerst een techniek moeten bestaan om de overstap te maken. Pas dan kan ik beoordelen wat dit voor mij betekent.”

“De noodzaak en urgentie komen langzamerhand bovendrijven, dus komen er ook oplossingen.”

“Als het moet dan moet het. Duurt nog even.”

“Dit is een transitie die goed mogelijk is en vooral veel kansen en mogelijkheden biedt. Niets om bang voor te zijn behalve misschien dan voor de situatie dat er veel geld wordt uitgegeven aan maatregelen die goed klinken maar niets opleveren.”

“Gas zal er voorlopig blijven, ik stap pas over als het kan.”

“Het zal mijn tijd wel duren.”

“Als de afspraak om dit te doen er ligt dan zullen er ook goede oplossingen komen”

“Financieel gaat het wel lukken. Enige zorg is het gedoe.”

“Dat gaat de eerste jaren niet lukken. Andere landen gaan juist aardgas gebruiken en wij moeten er van af. Waar is de logica.”

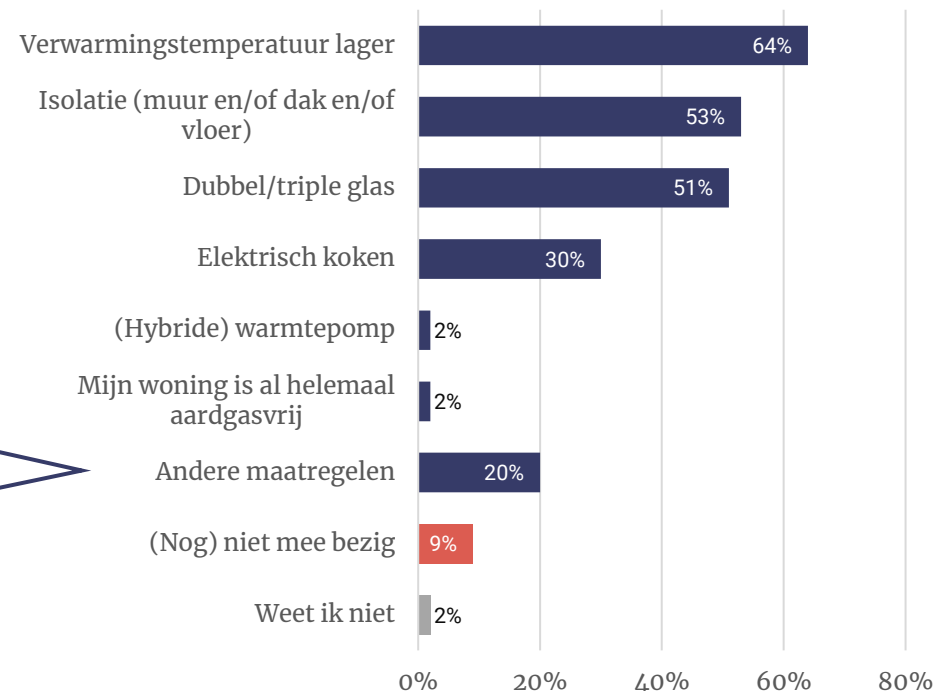

Maatregelen verminderen aardgasverbruik

- Zes op de tien inwoners (64%) zetten hun verwarming lager om energie te besparen. De helft van de inwoners (53%) zorgt voor extra isolatie van de woning of dubbel/triple glas (51%).
- Andere maatregelen die worden genoemd zijn gerelateerd aan het eigen gedrag, zoals deuren sluiten en korter douchen. Daarnaast is het plaatsen van zonnepanelen vaak genoemd.

“Een betere cv ketel en goede thermostaat.”
“Door opwarming van de aarde hoef je minder te stoken.”
“Gewoon bewust zuinig stoken.”
“Gordijnen dicht als de verwarming aan of omhoog gaat.”
“Ik heb zonnepanelen.”
“Korter douchen.”
“Onze woning is nieuw en supergoed geïsoleerd, mijn gasverbruik is met 50% afgenomen.”
“Led-verlichting toegepast.”

Figuur 7: Welke maatregelen heeft u (of uw verhuurder) genomen om minder aardgas te gebruiken? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1.349
Basis: alle inwoners

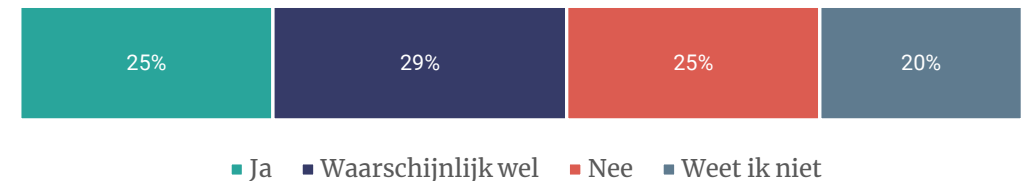

Plannen voor besparingsmaatregelen

- Een kwart van de inwoners is van plan om binnen enkele jaren meer besparingsmaatregelen toe te passen. Hiertegenover staat ook een kwart die dit niet van plan is.
- Als redenen om niet meer besparingsmaatregelen te nemen is genoemd dat er al voldoende maatregelen zijn genomen afgelopen jaren, het te duur is of dat men in een huurwoning of appartement woont.
- Daarnaast willen inwoners graag weten wat voor plannen de gemeente heeft, uit vrees dat de plannen over enkele jaren worden aangepast.

- Vooral oudere bewoners (65+) vinden het niet een lonende investering en passen niet meer maatregelen toe.
- Veel nieuwe woningen hebben volgens de inwoners al aanpassingen. Inwoners van woningen met bouwjaar tussen 1930-1960 geven aan plannen te hebben voor meer besparingsmaatregelen.

Figuur 8: Bent u van plan, binnen enkele jaren, (nog) één of meer besparingsmaatregelen te gaan toepassen? N=1.349
Basis: alle inwoners

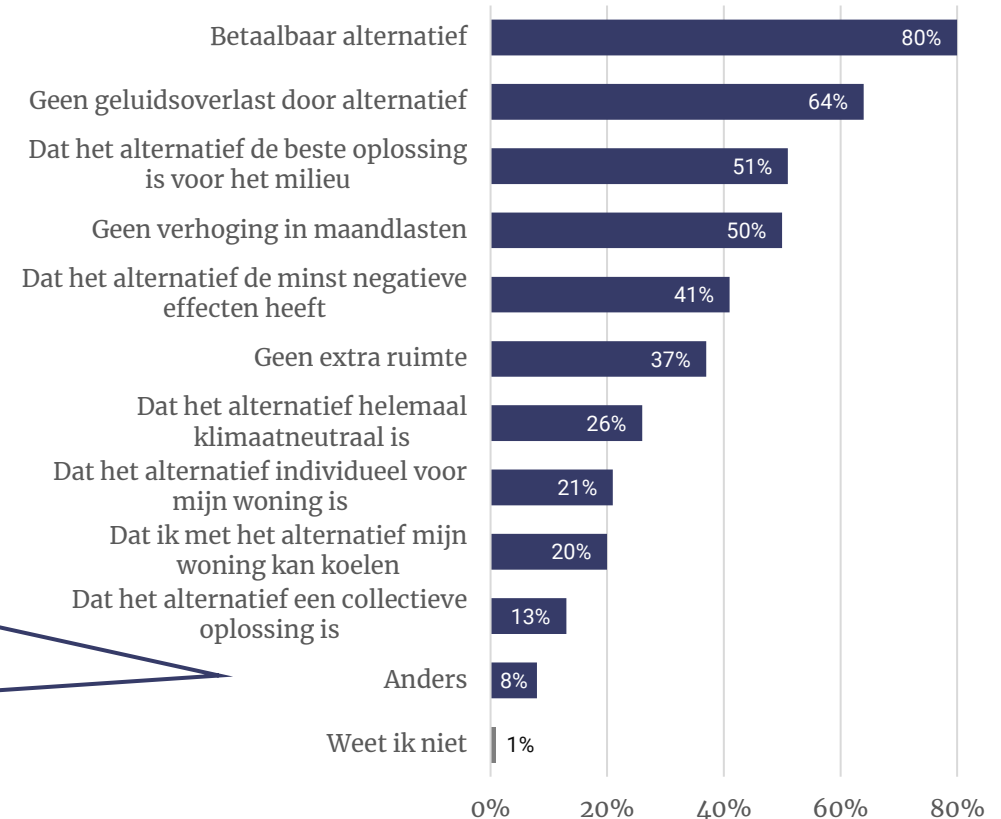

Voorwaarde alternatieve warmtebron

- Betaalbaarheid is genoemd als belangrijkste voorwaarde voor een alternatieve warmtebron, dit geldt voor acht op de tien inwoners (80%).
- Naast de vooraf opgestelde antwoorden konden de inwoners zelf aangeven wat zij belangrijk vinden bij de keuze voor een alternatieve warmtebron. Hier werd bijvoorbeeld genoemd dat het belangrijk is dat de woning goed warm wordt. Daarnaast vragen bewoners van een beschermde woning extra ondersteuning, omdat niet alles mogelijk is vanwege de monumentale waarde.

“Dat met een alternatief mijn huis goed verwarmd kan worden.”
“Dat het alternatief betrouwbaar en veilig in het gebruik is.”
“Dat het alternatief haalbaar is voor ons met een monument en betaalbaar is.”
“Dat het een logische balans tussen kosten en milieu maakt en ook meeweegt hoe je met minder euro’s elders een eventueel gat kunt compenseren.”
“Dat het niet ten koste gaat van mijn huidig woongemak/woongenot. En dat de kosten volledig gecompenseerd worden.”
“Dat ik hier ondersteuning bij krijg omdat mijn huis een monument is en dus niet alles mogelijk is.”

Figuur 9: Wat vindt u belangrijk bij de keuze voor een alternatieve warmtebron? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1.349
Basis: alle inwoners

Betrokkenheid bij plannen

- Een groot deel van de inwoners wil graag betrokken zijn bij plannen rondom de warmtetransitie. De helft doet dit graag via een online enquête (52%) of wil reageren wanneer er een concreet plan ligt (44%).
- Bijna een op de vijf inwoners (18%) wil zelf meewerken in een werkgroep.

Figuur 10: Stel, er wordt in uw buurt een plan gemaakt om van het aardgas af te gaan. Op welke manier(en) wilt u betrokken worden? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1.349
Basis: alle inwoners

“... en als je niet van het aardgas af wil?”
“Alles moet een individuele keuze blijven.”
“Eerst meer info nodig.”

“Het is mooi als er zulke bewonersinitiatieven zijn, maar dat verschuift de verantwoordelijkheid de facto van overheid naar individuen. Er moet een systemische verandering komen; dat kan overheidsgestuurd en moet niet afhankelijk zijn van enkele goedwillende buurten. Dat is ook problemen voor je uitschuiven. Begin bij de moeilijkste en meest impactvolle transitie (vervuilende industrie, oude buurten/woningen)!”

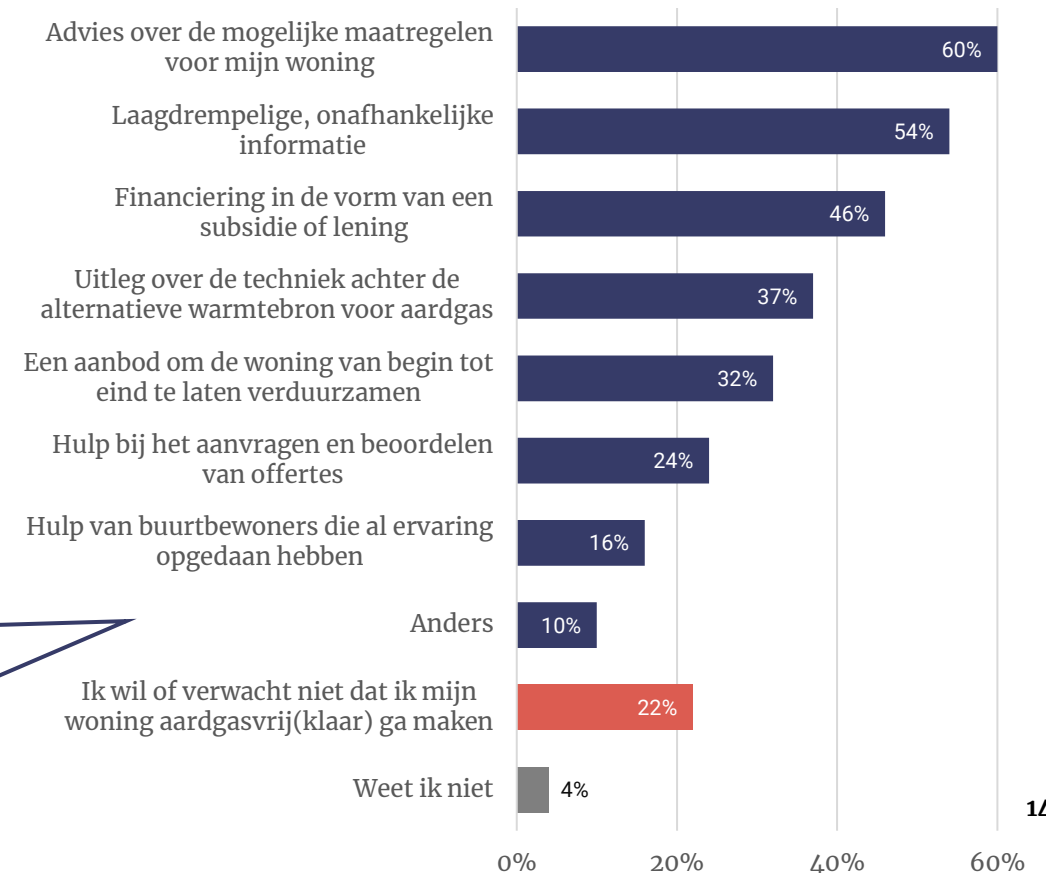
“Ik wil keuzes hebben, die anders kunnen zijn dan die van mijn burens.”
“Ik wil niet van het aardgas af.”

Behoefte voor aardgasvrij(klaar) wonen

- Om de woning aardgasvrij(klaar) te maken is vooral behoefte aan advies (60%) en laagdrempelige informatie (54%). Ook heeft een groot deel (46%) behoefte aan financiering in de vorm van een subsidie of lening.
- Een op de vijf inwoners verwacht niet de woning aardgasvrij(klaar) te maken (22%).

Figuur 11: Wat heeft u nodig om uw woning aardgasvrij te maken? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1.349
Basis: alle inwoners

“De overheid moet het voortouw nemen en de transitie afdwingen, geen vrijblijvendheid.”

“Dat er buiten de kaders gedacht wordt en niet alleen de focus op aardgas, want dat heeft meer te maken met Groningen dan met klimaatdoelstellingen.”

“Dat het initiatief bij de gemeente ligt: zij richten een werkgroep op en zij coördineren die.”

“Ik ben afhankelijk van mijn VvE, waarin het mij niet lukt de neuzen richting verduurzaming te krijgen.”

“Ik ben huurder, dus ga ik daar niet zelf over.”

Tenslotte

Aan het einde van de vragenlijst is gevraagd of inwoners zaken kwijt willen over dit onderwerp. Hieronder een selectie van de gegeven antwoorden.

“Aardgas is schoner dan het opwekken van elektra op de huidige manier en zeker het neerzetten van windmolens is ook niet duurzaam.”

“Gepensioneerde oudere mensen in oude huizen zoals wij kunnen dit niet realiseren.”

“Het is bijna onmogelijk om de VvE hierin mee te krijgen.”

“Ik heb er geen investering van 20.000 + voor over.”

“Hoewel ik als onderhuurder niets hoeft te regelen, kan ik ook niets beslissen. Ik heb al meerdere keren Hilversumse initiatieven voor zonne-energie aan mijn huisbaas gestuurd en geprobeerd zowel omwille van comfort als klimaat het huis te isoleren, maar alles is te duur. Om mijn huisbaas te overtuigen zal er of een verplichting, of een heel aantrekkelijke deal nodig zijn.”

“Het lijkt me dat iedereen met dezelfde problemen en vragen zit, dus collectieve oplossingen zijn zeer logisch en welkom!”

“Stop ermee. Ik wil zelf uitmaken hoe ik mijn woning verwarm, douche en kook.”

“Onze overheid zal meer visie moeten laten zien langs welke weg Nederland klimaatneutraal wordt.”

Bijlage A – Respons naar postcodegebied

Tabel 2: Respons naar postcodegebied

Postcodegebied	Aantal	%
Centrum (1211)	117	9%
van Riebeeckkwartier (1212)	27	2%
Zuidoostelijke Villawijk (1213)	144	11%
Noordelijk en Zuidelijk Bloemenkwartier (1214)	102	8%
Schrijvers-, Staatslieden- en Zeeheldenkwartier (1215)	171	13%
Havenkwartier en Kerkelanden (1216)	120	9%
Noordwestelijke villawijk (1217)	155	12%
Hilversumse Meent (1218)	58	4%
Oude wijk over 't Spoor (1221)	122	9%
Erfgooiersbuurt (1222)	148	11%
Liebergen, Astronomische buurt (1223)	143	11%
Onbekend	42	3%
Totaal	1.349	100%

Peiling – Aardgasvrij wonen

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl